

TELEGRAFUL ROMÂNULUI.

Nr. 11.

ANULU XXV.

Sibiu 618 Februariu 1877.

Telegraful este Duminec'a și Joi'a, la fiecare două săptămâni cu adăusul Poștoarei. — Prenumeratiunea se face în Sibiu la expediția Poștoarei, pe afara la 2 r. poște cu bani gat' a prin scrisori francate, adresate către expediția. Prețului prenumeratiunii pentru Sibiu este pe anu 7 fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

trajele toate părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. iera pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru principate și țări străine pe unu 12 1/2 anu 6 fl.
Inseratele se plătescu pentru întâi'a ôra cu 7 cr. sirulu, pentru a două ôra cu 5 1/2 cr. și pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Escerpte.

(F i n e.)

380

Pe cându press'a unguressca, in limb'a nemtiessa și magiara, inonéza ieremiade, cum suntu cele ce avuramu ocașiunea a le cunósce, lumea din afara nu sta pe locu.

Lumea din afara nu crésta nici betiile politice a le studentiloru deputati, nici a le deputatiloru cari oferira mandatulu pentru dieta, unui individu, care nu voiesce a fi cetatianu in monarchia pâna cându imperatulu va fi si rege, séu pâna cându regele va fi si imperatu.

Astfelu de raporturi suntu periculóse si intr'unu statu unde celelalte lucruri suntu in tóta ordinea, unde giuru impregiuru suntu departe conflictele de natur'a de a aruncá scânteii incendiare in coperisiulu casei vecine.

Pâna la 2 Martiu avemu pace in vecinatate. Ce va fi dela diu'a acést'a incolo, scie Ddiu.

Suntemu noi siguri ca lumea din afara, carea nu va sa stea pe locu, nu si va urmá procesulu? mai alesu sciindu cum suntemu de slabi in laintru, nu va fi ispitita a ne pune la probe grele? Si atunci in ce vomu radimá?

Erá unu tempu, si nu demultu, cându ni se spuné de susu, adeca de pres'a din capitatale monarchiei, ca aliantia celoru trei imperati n'a perdutu nimic'a din perfectiunea ei; ca Germani'a ne sta la spate, pentru ca interesele ei in orientu suntu solidare cu a le nóstre, va se dica — cu a le Austro-Ungariiei.

Nu este inse iérsi de multu, de cându unu organu alu Germaniei, care nu sta departe de Bismarck, si Bismarck nu sta departe de elu, dascalesce pe Austro-Ungari'a in altu intielesu si la tóta intemplantu nu dupa cum aru dorí acei ce striga osanna! deputatiuniloru la Abdul Kerim si Kossuth.

Acestu organu este „National Zeitung“ din Berlinu, carele despre raportulu politicu intre Germani'a si Austro-Ungari'a vorbesce asiá:

„Pentru Germani'a si Europ'a este o necessitate politica, a se pastrá intregitatea complessului tieriloru, ce adi forméza monarchi'a austro unguressca, intr'o singura mâna.

„Nu póte inse fi vorb'a de a sustiené Germani'a si Europ'a anumite institutiuni interne a le acestei monarchii, si asiá nu póte fi vorba nicairi de o garantiá a acestoru institutiuni. Totu asiá de putienu escluse acést'a intinderea Austriiei spre médiadi séu spre sudostu, indata ce necessitatea impartirei Turciei va fi indispensabila.

„Principele Bismarck a faccentuatu vitalitatea Austriiei, unu elementu, care intieptiloru din Vien'a si Pest'a este necunoscutu, pentru ca ei recunoscu in statu numai unu objectu de explotatiune din partea unei clice nationalu. Austri'a inse in fapta este altuceva decâtu *parlamentele din Vien'a si Pest'a* si déca aceste oferu icón'a unei ametiiei si dementii politice inca nu e dovedita lips'a de vitalitate a Austriiei, pentru-ca tocm'a majoritatea cea mare a populatiunii din Austri'a si Ungari'a nu este reprezentata de locu.

„Pâna aci au decursu tóte netedu, pentru ca in tempurile relativu lini-scite majoritatea rabdurii si dedata cu apasári seculare a suferitu impositu si sarcini fára de a se mai interesá de

parlamentulu din Vien'a séu Pest'a. Intréga istori'a e plina de caracteristice de o rabdare si indolentia fára margini a popóreloru, inse numai la aparentia. Ea inse povestese de multe casuri, cari dovedescu ca rabdarea de multe-ori fára veste se termina. Astfelu de casu s'aru puté ivi si in Austri'a, déca cele două parlamente aru maná pe guvernul intr'o politica esterna, care e in contradicere cu parerile si simtiemintele majoritatiéi popóreloru Austriiei, nerepresentate in parlamente.

„Intieptiunea politica, carea in Vien'a si Pets'a traiesce din mâna in gura, séu nu gândesce de locu la astfelu de posibilitáti, séu speréza in ajutoriu strainu. Ea inca înainte cu câte-va luni si póte mâne iera va strigá: „Bismarck ajuta!“ intocm'a cá si cându Germani'a nu aru avé alta chiamare, decâtu sa indrepte calculii ei gresiti si se asiste cá gendarmu cu bratiu inarmatu la supunerea contrariiloru creati de ea insasi. Bismarck inse se va multiamí de unu astfelu de rol si o va face sa pricépa ca este dator'i'a Austriiei de a evitá eventualitati de natur'a acestor'a, nu a Germaniei.“

Care póte fi invetiatur'a din tóte aceste? Ca in cele din urma, dar' si in cele dintâiu, monarchi'a totu este avisata in prim'a linia la puterea ei propria. Acést'a aru trebú sa si-o insemne fórté bine cei cari stau in fruntea monarchiei, atátu in Budapesta câtu si in Vien'a, si acei cari cugeta ca prin aliantia cu turcii le va succede deseversitu a tiené subjugate pe popórele conlocuitoare „egalu indreptate.“

Dara déca turcii nu voru fi in stare sa ajute, Bismarck nu va voi sa ajute si pericolulu va veni tocm'a asupr'a casei nóstre?

Si probabilitatea unui atare periculu nu póte fi eschisa din calculi, sub cuventu, ca „intieptii“ nostri compatrioti erau intr'o vreme fórté viteji (?). In privinti'a acést'a inca vomu reproduce unu pasagiu din care se va vedé ca barbatii nostri de statu *au datu ansa*; dela altii aterna déca se voru folosi de ans'a data, si cum?

Eata ce scrie „Nat. Ztg.“:

„Pâna cându nu erá nici unu periculu immediatu, eroii pressei nemtiesci austriace si magiare dau navala cu unu admirabilu dispretiu de mórte in resbelulu contr'a Russei — pe harthia, luau pe bravii turci intrajutoriu, pentruca *asiá voiá „Austri'a“, asiá „Ungari'a“*. Manifestulu de resbelu erá redigiatu gat'a si tiparitu; contele Andrassy nu mai avé alta de facutu, decâtu a-lu espedá la Petersburgu. Cându inse pericolulu s'a mai apropiatu ce-va, viteji'a de harthia a inceputu a evaporá. In senatulu imp. austriacu se audu intr'o di două voci, cari cu ascutit'a lor dissonantia turburau armoni'a orchestrelui din Vien'a si Pest'a. Lupt'a contr'a Russei a incetatu de a mai fi preceptulu celu dintâiu si mai inaltu alu politicei austriace; ba pe neasteptate a aflatu ca interesele austriace deocamdata nici nu suntu in cestiune si póte Austro-Ungari'a sa remâna neutrala: dara déca interesele Austriiei voru fi amenintiate, va gasí aliati.“

Cá inregistratori de opiniuni a diverselor organe de publicitate despre situatiunea monarchiei nóstre, interna si esterna nu mergemu de astadata mai departe cu escerpte. Cu-

getámu ca va fi de ajunsu sa constatámu ca organe, cari nu suntu opuse elementeloru domnitóre, afirma ca stámu reu in laintru; ca organe, care au ocașiune de a ne cunósce valórea in afara, ne spunu, ca altu ce-va e Austri'a si altu ce-va parlamentele din Vien'a si Budapesta si ne descopere ca reu s'a facutu cu provocárele cele aruncate fára de socotéla asiá numai pe aci incolo. Acést'a insemnéza atát'a: provocárele potu provocá alte provocári neplacute pentru noi; iera aceea insemnéza: ca fortiele spre a le respinge nu voru fi de ajunsu, si nici reunite cum s'aru cuveni.

Memento.*)

Asiá dara ministeriulu Tisz'a a caditu pre lánge tóta fusiunea partidelor, pre lánge tóta majoritatea cea imposita parlamentaria, de care erá sustienutu.

Cestiunea invoirei economice si in specie cestiunea baneci nationale a fostu pedec'a, preste care a caditu acestu cabinetu.

Nu se póte negá ca ministeriulu lui Tisz'a la resolvarea cestiunii de banca s'a aretatu fórté vengiosu, a facutu Cislaitaniei multe concessiuni, concessiuni, cari stau in flagranta contradicere cu program'a lui Tisz'a, ba chiaru cu opiniunea publica a tieriei. In tendinti'a de a cástigá in privinti'a baneci óresi cari favoruri Tisza nu erá sustienutu numai de partit'a propria ci de tóte pártile, cari dupa impregiurárele de astadi represanta statulu magiaru.

De-si ministeriulu Ungariiei a mersu in concessiuni pâna la estremu, totusi n'a potutu stórce nice cea mai mica concessiune dela ministeriulu Austriiei.

Cu tóte acestea ministeriulu Ungariiei a cadutu, alu Austriiei a remasu la putere.

Se nasce intrebarea, cine a facutu pe ministeriulu lui Tisz'a sa cada? Parlamentulu?

Nu. Elu dispune si astadi de o majoritate imposita in parlamentu. Corón'a?

Nice acést'a. Ministeriulu lui Tisz'a s'a bucuratu de increderea monarchului pâna in momentele ultime.

Si totusi aceste suntu singurile cáli normale, pe cari vinu crisele ministeriale intr'unu statu constitutionalu.

Déca aru fi premersu acestei crise ministeriale o lupta parlamentara intre partite si partit'a guvernului aru fi remasu invinsa, séu déca increderea monarchului in gubernatoriú tieriei aru fi incetatu si intr'unu casu si intr'altulu aru fi urmatu acea crisa, n'aru fi nice o nenorocire; acést'a este usu parlamentarulu si se ivesce in tóte statele constitutionale.

Crisei presente n'a premersu o atare lupta parlamentara, caus'a caderei lui Tisz'a n'a venit din constitutiunea tieriei, din laintru tieriei, ci din afara si *acést'a este unu lucru fórté durerosu pentru statulu nostru!*

Acestei crise a premersu o lupta inversiunata intre două state de

*) Articululu acést'a venindu ne de la o persóna respectabila, cu tóte ca adi cându crisa se pare a fi unu lucru superioru, are mai multu insemnatate istorica, lu publicámu cá o completare a opiniunii publice, cárei s'a datu espressionu si in fóia nóstra mai nainte. Red.

sine statatóre, aliate intre sine in anumite puncte. Succesulu a fostu triumfulu Austriiei si ingenuncherea Ungariiei.

Ací jace abnormitatea intemplárei. Caderea ministeriului lui Tisz'a este asiádara devingerea Ungariiei de cátra unu statu strainu, de Austria.

Acésta devingere este cu atátu mai trista, cá sa nu dicemu rusinósa, cu câtu pretensiunile redicate de ministeriulu Tisz'a in privinti'a baneci se potu privi de dreptu de ori ce omu nepreocupatu.

Aceste pretensiuni sustienute de tóta lumea oficiosa a Ungariiei n'au aflatu, prelánge tóte demonstratiunile inscenate, la ministeriulu lui Auersperg nice cea mai mica considerare.

Ne intrebámu, de unde vine atát'a depretiu alu germaniloru austriaci in contr'a camaradiloru magiari, cu cari înainte de 10 ani s'au aliatu spre a domni preste nationalitatiile negermane si nemagiare?

Nu póte fi alta cauza, decâtu ca camaradii se cunoscu unulu pre altulu destulu de bine. Camaradii germani cunoscu tóte slabiciunile camaradiloru magiari si acést'a este lucru periculosu.

Afara de miseri'a financiála si ruinulu economicu alu tieriei, produsu de regiemele magiare dela anulu 1867 inóce cu multa virtuositate, germanii austriaci sciú fórté bine ca parlamentulu din Pest'a nu este adeverat'a representantia a tieriei, ci representantia mestesiugita a unei minoritati, adeca a unguiloru de limb'a magiara, ca prin urmare partit'a regimului nu este sustienuta de majoritatea tieriei, ci de majoritatea unei minoritati, care numai prin mesuri draconice legislative si administrative apare in fapta cá reprezentantia a tieriei.

Ei sciú fórté bine ca Ungari'a in laintru ei nu este consolidata, ci ca din contra chiaru de pre fotoliurile ministeriale s'a provocatu lupt'a de rasa intre locuitorii tieriei, care de si nu a isbucnit, totusi paraliseza ori ce actiune a Ungariiei in afara.

Germanii austriaci sciú fara indoiála si aceea, ca nationalitatiile nemagiare, cari compunu majoritatea precumpenitóre a Ungariiei, atacate prin mesuri legislative si administrative in drepturile lor cele mai sante, in inaintarea loru culturala ba chiar' in existinti'a loru nationala, celu putinu nu voru dá nece odata man'a de ajutoru acelor, cari pretindu dela ele sesi lase nationalitatea in favorulu magiarismului, cari pretindu dela ele sinucidere nationala pentru a fi priviti de buni patrioti.

Unu omu in sa care are atátea slabiciuni nu merita decâtu dispretiu, si in viati'a statelor, cari inca constau din ómeni, nu póte fi altmintrelea.

Sub asemenea impregiurári, cari umplu de durere inim'a unui bunu patriotu, ne vedemu siliti a adresá conlocuitoriloru dela putere acestu

„MEMENTO“.

Vedeti unde a-ti adusu patri'a! Inlaintru discordia si miseria, in afara despretiu.

Déca voiti a fi considerati in afara, consolidati patri'a inlaintru.

Cautati amicii vostri inlaintru tieriei, si nu afara de tíera, cáci cei din afara au interese eterogene si nu potu fi amicii vostri sinceri.

Multiamiti natiunile patriei si a-

nume pre aceia cari sunt avasati de impregiarile create de istoria a fi amicii vostri cei mai sinceri.

Restituiti bun'a intelegere intro fii patriei, caci este ora a unspredeceea.

Alte crise si mai grele ne potu surprinde.

Revis'a politica.

Ministeriulu Tisza nu e acum nici exministeriu, dara nici ministeriu in fapta si totusi elu este ministeriulu unghurescu, inse „extraordinariu.“ Precum se vede si din unu raportu alu diurnalului „N. Fr. Pr.“ despre o discussiune in afacerea banței, intre Tisza si Lasser, celu dintaiu a si primitu insarcinarea din partea Regelui a forma unu nou cabinetu unghurescu. Ministrii extraordinari Tisza, Szell, Trefort si Wenkheim suntu inca totu in Viena si negociēza neincetatu cu cislitanii; la unu rezultatu iuse negociarile nu au potutu ajunge.

In politic'a din afara se simte o miscare decisiva. Din Petersburgu si din Chisienau se telegrateza in tote partile ca resbelulu russo-turcu este decisu. Muierile oficeriloru suntu avasate pana la 20 l. c. a-si parasit barbati. De alta parte imprumutul fortiatu rusescu se esinde si asup'a bisericiloru si monastiriloru.

Not'a cerculara a lui Gorciacoff, carea este reproducuta si in colonele nostre la altu locu, fragmenta multu pe diplomatiu celorlalte puteri europene. Not'a a avutu tactic'a de a face solidare pe tote puterile in cestiunea orientului si acum diplomatiu rusesc'a astēpta sa veda care si cum va raspunde la somatiunea ei.

Despre Austro-Ungaria se dice ca va remane neutrala.

Scirea acēst'a este in ore-care contradicere cu alt'a din Berlinu. Dupa acēst'a se admite mai intaiu ca sperantia pentru sustinerea pacei aterna intr'unu firu de peru, adange inse mai departe numai decatu, ca cele trei puteri nordice s'au apropiatu; mai tare unele de altele ca ori-candu alta data si ca o actiune paralela din parte le nu este eschisa din combinatiunile viitoare. La modificarea pareriloru in

Unu visu in fatia realitatiei.

... Ci ca nu e bine a visa omulu cu ochii deschisi. Dar' ce sa facu, acum, candu tocmai ispravindu cu prandiulu, m'amu resturnatu pe otomana molateca cu ochii pironiti pe colaceii de fumu, ce se inaltia din vechiulu meu ciubucu. Ciudatu lucru precum colaceii de fumu se ivescu spre a disparē in curendu, astfelu planurile unui june, care si-a propusu a parasit vietia — pusnicēsc'a. Laudabila propunere! Paguba numai, ca de vro cati-va ani incōce indesiertu mi-amu datu ostenela a afla o fintia, care sa se potriveasca cu idealulu, ce-si zugravisē fantasi'a mea cam invapaiata. Dilele trecute er'a pe aci sa-mi vedu inim'a primejduita de zimbetulu unei fragede copile. Noroculu ei, ca ave ochi albastri. Nu stiu cum si de ce; destulu, ca pentru mine unulu, ochii negrii suntu mai pre susu de tote, suntu ore-cum conditiuni „neincungurabile“. Spre mangaierea unoru copile fia disu, suntu destui junisiani, cari se impaca chiaru si cu ochi in fatia azurului. . .

Pe candu stamu astfelu lungitu pe otomana, famandu ca unu pasia turcescu si visandu cu ochii deschisi, deodata audu batendu in usia. Nimit'a mai neplacutu decatu a se vede omulu june conturbatu tocmai candu fauresce la planuri, cautandu sa strabata velulu, ce-i acopere idealulu fericierei viitoare. Inca nu me hotarisemu sa strigu „intra!“ seu sa tacu si eata usia se deschide. Ce sa vedi: era epistolariulu in persona.

privintia sustinerei seu nesustinerei pacei din partea acestoru trei puteri, se dice ca a contribuitu forte multu resturnarea lui Midhat-pasii.

Negotiarile intre Serbia-Munte-negru cu Pорта nu mergu tocmai dupa poft'a celei din urma.

Fiindu ca cu fia care di ne apropiamu de sinodulu archidiecesanu incepemu a publica diversi articuli si tratate de materia bisericesca.

Colectiune

de materii, relative la matrimoniu si divortiu in biserica gr. or.)*

I.

Causele matrimoniali si divortiali se otarescu:

1. Dupa testamentulu vechiu si nou din st'a Scriptura;
2. Dupa canonele santiloru Apostoli;
3. Dupa canonele celoru 7 sinode ecumenice si a celoru 9 sinode locale;
4. Dupa invetiaturile santiloru parinti, cari in canonulu alu 2-lea alu sinodului din Trul'a se afla insemnati;
5. Dupa invetiaturile, ce se cuprindu in pravil'a cea mare.
6. Dupa poruncile si legile imperatesci, cari prescriu unele forme din afara.

(Cunoscintiele despre casatorii de Siagun'a din an. 1854. Sibiuu tipogr. archid.)

II.

Canonele Sft. apostoli si ale sinodeloru ecumenice si locali, precum si de celoru mai mari scriitori santi parinti, se afla adunate in opulu intitulatu: „Enchiridionu“ de Archiep si Metropolitanu Andreiu baronu de Siagun'a, in 1871. Sibiuu tipogr. archidiecesana, asiā si in Pidalionu,

*) Convingendū-me de suprem'a necesitate, de a ne ocupa cu aceste materii, si a le cunoște indeosebi cei ce suntu chiamati a le si practisā, m'amu determinatu a publica — deocamdata in fōi'a nōstra „Tel. Rom.“ — o colectiune din amintitele materii in cāteva tractate scurte.

Dr. Ioanu Borei'a.

„Nu cum-va dela Sibiu?“ amu intrebatu radimandu ciubuculu de otomana si luandu epistol'a a mana. „Tocmai de acolo“, dise epistolariulu esindu pe unde intrase.

Curiosu fara sēma sa afli ce-mi raspunde Victoru, vechiulu meu amicu si colega, amu ruptu pliculu cu o re-pejune neobicinuita si despaturandu epistol'a, m'amu reasiediatu pe otomana, ca astfelu sa cetescu cu tigna urmatorele renduri:

„Frate George! Amu fostu si suntu ocupatu de nu sciu unde-mi stau creerii. Deci pe scurtu. Epistol'a Ta din urma m'a facutu sa ridu cu hohotu, de care au resunatu ferestile. Abia dupa a trei'a recetire m'amu convinsu, ca Tu nu glumesci. Minunatu lucru! Ei bine, fratiore, deca insisti cu ori-ce pretiu pre langa teribil'a propunere a-ti afunda capulu in jugulu . . . pachetēza calabaliculu si Te arunca spre Sibiu, unde tocmai poimane in 10 l. c. se va arangia o „petrecere sociala-natiunala romanēsc'a“ impreunata cu dantiu, concertu si alte asemenea maruntisuri, o petrecere, la care va luā parte activa si passiva elit'a inteligintiei romane de aici. Suntu aproape 5 ani, de candu totu promiti a me cercetā. A buna sēma te vei fi saturandu si Tu de ciubulu, in care te-a osanditu sōrtea sa petreci cā cuculu pe verfulu unei crengi uscate“.

„Acum unu minutu sa nu banuesci, ci incalecandu pe trenulu de dupa amedi, rapedete incōce odata cā nici odata. . . . Amu sa te recomandu la tote copilele ochisie (sciu eu pre-

celea mai vechi legi canonice compilate suntu codulu canōneloru a bisericei universale gr. or. dupa incheierea sinodului ecumenicu alu 2-le pre Ioanu din Antiochia sub imperatulu Iustinianu si compusu la staruintia lui, din canōne si legi imperatesci primite de biserica (de aci Nomocanonu).

Pe langa canōne mai servescu de isvōre, in privintia materiei ce o tractamu, inca si scrierile si interpretarile canōneloru, lucrate de cātra barbati eminenti, canonisti recunoscuti in biserica nōstra. Asiā patriarchulu Fotiu si nomocanonulu lui, pe tempulu imperatului Mihailu alu III; apoi scrierile si talcurile lui Teodoru Balsamonu in vēculu alu 12-le, ale lui Ioanu Zonar'a de pe tempii imperatoru Comneni, ale lui Alessiu Aristenu si ale lui Blastares pe la an. 1335, ale lui Harmanopolu pe la an. 1140 etc. etc. (vedi pe largu Compend. drept. can. de Siagun'a pag. 10—17 si 351—356).

Isvōre subsidiari in materia despre casatorii, suntu in biserica nōstra si legile imperatesci (bisantine), despre cari se va tractā mai la vale.

III.

Biserica nōstra dreptcredincios'a tiene forte strictu la santien'a casatoriei (vedi can. 5 si 48 apostol.) si face legatur'a matrimonialu dependinta dela prescriesele bisericesci, ier' nu dela impreunarea trupēsc'a (vedi Pidalionulu si Basilicele XXVIII 4. 1.)

Totu acea biserica insa concede despartirea casatoriiloru, incheiate legalmente, din motive canonice si rationabili, cari se cuprindu in canōne si legile recunoscute de biserica.

Este adeveratu ca Christosu a invetiatu: „ca ce impreuna Dumnedieu, omulu sa nu desparta“. Esplacarea acestoru cuvinte inse se afla d. e. la Zonaras si Blastares la interpretarea canonulu 5 apost. intr'acolo: ca libertatea aceea, ce esista la indei inainte de Christosu, de a-si demite pe societate sele candu voru voi, abusandu si de legile lui Moise, o a opritu Christosu, si apoi totu in acestu sensu au invetiatu apostolii, caci scriptur'a

tiu gustulu teu!) si pare ca te vedu cu inim'a ranita de sageta — siretului amoru. In trecatu fie disu, aici nici ca suntu decatu romancutie un'a mai mandra decatu ceea-lalta. Deca nu credi, vino si vedi. . . Te asceptu cu bratiile deschise. La revedere!

Alu teu

amicu sinceru

Victoru.

* * *

Lucrulu celu dintaiu ce amu facutu ispravindu cu epistol'a a fostu, ca m'am uitatu la cēsornicu. „In mai curendu de o ora trenulu plēca!“ Pana sa bati in palmi, odai'a mea parē cā si candu aru fi fostu pradata de hordele lui Tamerlan; gulere aruncate preste papuci, cilindru cascā gur'a inghitiendu batiste si manjete, s. . . . si sticle cu parfumuri etc. Candu se intorcu chei'a in brōsc'a cofērului, er'a pe aci sa me cuprinda ametiel'a; sudorile se ingānau sub barba cā in lun'a lui Cuptoru. . .

Nu er'a trasu clopotulu nici macaru odata, eu inse stamu aruncatu in unghiulu vagonului, cu fruntea pripunita pe mana, ce tramurā cā frundi'a ploplui. „La revedere! frate Victore“, amu murmuratu in clipita, candu amu auditu masin'a siuerāndu. „La revedere in Sibiu.“

(Va urmā.)

dice, ca nuptiile onorabile (legali) suntu patulu curatieniei ier' in evangelia se opresce omulu de a-si alungā femeia sea fara de cauza legala.

La Mateiu Cap. 5 v. 32 si Cap. 19 v. 9. insusi Christosu concede divortiu din caus'a adulteriu di candu: „Cel'a ce lasa pe muiera sea, afara de caus'a curviei, o face pre ea sa curvesca, si cel'a ce ia pe cea lasata de barbatu, curvesc“; ier' Pav. ap. cātra Corinteni cap. 7 v. 39. concede divortiu din caus'a mortii in genere.

Prin cuvintele lui Christosu nu se concede din caus'a adulteriu, numai desfacerea temporanea a partiloru, adeca deosebirea de patu si mēsa, precum afirma catolicii, ci desfiintarea nuntii; caci Christosu a indreptatu cuvintele de susu cātra indei, cari nu cunosceau acea deosebire, ci numai divortierea, dupa legile mosaice, pe cari Christosu nu le-a nimicitu, ci numai le-a restrinsu si indreptatu. Despre acēst'a dau destula dovēda can. 87 trulanu, can. 9. ala st. Vasiliu, apoi Origenis tract. VII la Mateiu cap. 19, Ioanu Chrisostomu in omilii 26, etc. etc.

Din acestea se vede, ca insusi Christosu a concesu divortiu din caus'a mortii si adulteriu (fornicatio porveia).

Mōrtea inse pōte fi naturala si civila, apoi deplinu dovedita si presumata

Precum Christosu nu a resturnatu statulu si societatea civila, ci dandu statulu si imperatulu, cele ce i se cuvindu, asiā a cunoscutu negresitu si mōrtea civila, ce o prescriu legile statulu. Dovēda este, ca biserica nōstra a primitu atātea legi civile, date de cātra imperatii crestini in materia acēst'a (precum se va veda mai la vale). Asiā d. e. pōte fi caus'a de divortiu, mōrtea naturala, dovedita seu presumata din caus'a lungi pribegiri a caletoriulu seu a ostasiulu; mōrtea civila disa, candu cine-va se condamna pentru crima la mōrte seu la lungu carceru etc.

Mulfaria pōte fi inse si necredintia; ea pōte fi curvie seu precurvie, pōte fi deplinu dovedita (cum cere pravil'a in casu de perdere a zestriloru), si pōte fi presumata, si adeca dupa manifestatiunile ei intr'atāt'a, incātu sa merite pedēpsa, seu pana acolo, incātu se traga si divortiu dupa sine.

Mateiu cap. 5 v. 18 dice: „celu ce se vede a pofti pe muiera, a si curvitu in trupulu seu.“

Teodoretu, carele a fostu de fatia la sinodulu din Calcedonu scrie L. V. c. 16: „legea antica condamna adulteriu, cea evangelica inse numesce adulteriu si poft'a desiarta (spurcata).“

Blastares aduce cā motivu impedecatoriu de casatorii si pe acel'a „qui acusat est adulterii, licet manifesto non sit convictus“.

Chiaru si cuventulu „fornicatio, πορνεια“ la Mateiu cap. 5 v. 32 παρκετος λογος πορνειας, insemneza nu numai curvie si precurvie, dar' si alte fapte spurcate ruscate, ce potu vatemā credintia. Epifanes in haeresi 59, dice: „cum occasione stupri, adulterii et alterius flagitii cum ea divortium fecerit etc.“

Cu acestea definitiuni si interpretari inse biserica nōstra tientesce mainante de tote acolo, de a sterpi peccatulu necredintiei si alu curviei inca dela inceputulu lui, fara a pedepsi gandulu omulu seu a trage urmari odiose legali din acel'a. Caci can. 35 a lui Ioanu Pustniculu dice forte rationalu: „navalireia dulcetii prin ganduri, in inima, cā unu peccatu inca nefacutu, nu se pōte pedepsi“, si can. 4. din Neocesaria dice: „Celu ce va pofti pe muiera cu propusu, de a se culcā cu ea, dar' nu si-a implinitu poft'a prin daru a scapatu. Din contra, candu se manifestēza acelea propuse in afara, de regula se pe-

